

De venerabili beda presbitero

Beda venerabilis pater et monachus egregius expositoz claruit in anglia circa annum domini de .lxxxvij. qui licet in sanctorum catologo computatur. non tamen ab ecclesia sanctus sed venerabilis appellatur duplici ratione. Primo quod cum pre nimia senectute eius oculi caligarent faciebat se duci per villas et castra ubiqz verbum domini predicando. cumqz quadam vice per quandam vallem magnis lapidibus plenam transiret quidam ex ductoribus derisorie dixit ei quod ibi magnus erat populus congregatus expectans eius predicationem auide et silenter. et tunc ille incepit predicare feruenter et cum in fine concludisset. per omnia secula seculozum mox omnes lapides alta voce clamasse dicuntur. amen venerabilis pater. a ideo venerabilis pater appellatur. Alij vero asserunt quod angeli responderunt. bene dixisti venerabilis pater. Secunda causa est. quia post eius mortem clericus sibi quidam deuotus quendam versum edere cupiebat. quem in illius tumulo sculpi facere intendebat incipiens sic. Hac sunt in fossa. volens versum terminare. bede sancti ossa. Sed quia talem finem versus congruitas non paciebatur. et sedula mente reuolueret. nec congruum finem videret dum quadam nocte multu super hoc cogitasset mane ad tumulum properans. manibus angelicis taliter versum scriptum reperit finitum. Hac sunt in fossa. bede venerabilis ossa. Eius autem corpus apud ianuam deuocione congrua dicitur colli-

De sancto thoma apostolo

Historia seu legenda de sancto thoma apostolo. et si quid ex ea in responsorijs vel antiphonis sumptum reperitur inter apocrypha deputatur. In ipso autem festo legitur ad missam euangelium. Thomas vnus ex .xij. iohannis. .xx. ca.

De sanctis infra natiuitatis domini

Post domini natiuitatem. sequenti die fit festum de obitu beati stephani p thomartitis et tamen ipse fuit passus in augusto. quare hoc festus fiat sub festo inuencionis eius dictum est. Queritur quare hec tria festa videlicet sanctorum. stephani iohannis. et innocentuz. immediate post festum natiuitatis domini ordinantur. Respondeo primo. vt cristo capiti et sponso. omnes sui comites adiungentur. natus enim cristus sponus ecclesie in hunc mundum tres sibi comites adiunxit de quibus dicitur. in canonicis. Dilectus meus candidus et rubicundus. electus ex milibus. Candidus quantum ad iohā-

nem euangelistam. preciosum virginem et confessorum. Rubicundus quantum ad stephanum prothomartirem. Electus ex milibus quantum ad magnam turbam innocentu. Secundo vt sic ecclesia omnium martirum genera quozum quidem martirij cristi natiuitas causa fuit infimul adunaret. Triplex est enim martirium. Primum voluntate et opere. tale fuit martiriu beati stephani. et hoc est dignissimum in genere hoc autem dicimus. quia aliqua circumstantia face re posset. quod aliquis confessor aliquo martire dignior esset. et ideo festum eius precedit alia et continuatur festo dominice natiuitatis. Unde in ipso festo legitur mortem quaz saluator dignatus est pro omnibus pati. hanc ille primus pro omnibus reddidit saluatori. et iteruz cristus heri natus est in tertis. vt hodie stephanus nasceretur in celis. In festo beati stephani introitus est. Et enim sederunt principes et aduersuz me loquebantur. in quo ostenduntur insidie principum iudeorum beato stephano insidiantuz. Epistola est actuum. .vi. capitulo. Stephanus plenus gracia et fortitudine. que sicut dicit augustinus in sermone huius diei cum plurimum habeat ammiracionis in ipsa specie non minus continet in misterio dignitatis. i qua narratur tam passio ipsius. quam passionis causa. et meritum seu remuneracio et hec etiaz insinuatur et representantur in responsorio quod est. Sederunt principes. et in alleluia quod est. video celos apertos actu octauo capitulo. et in offeritorio. et in postcommunione. Video celos. actuum. .vij. Et in nocturnalium etiam officio idem repetitur. vt ostendatur quod sepe et sepius consiliati sunt principes sacerdotum in mortem eius. Euangeliz est Ecce ego mitto ad vos. mathei. .x. capitulo a sequitur. Hierusalem hierusalem que occidis prophetas et lapidas eos et cetera. Stephanus enim fuit lapidatus. Dicitur etiam ibi a sanguine abel iusti. Sicut enim ille fuit prothomartir in veteri testamento sic ille in nouo. Historiam sancti stephani composuit alcumus caroli magister et capellanus nocturnales antiphonas de psalmis. quibus articulantur accepit. cetera de actibus apostolorum. Antiphonis etiam laudum quidam versus premituntur. prout dictum est in septa parte sub dominica s trinitate. frequentatur autem in versiculis alleluia. vel propter solemnitatem dominice natiuitatis. vel propter gaudium de conforcio stephani angelice conciois. Dicitur etiaz illud capitulum. Stephanus plenus gracia. et illis. Querereunt quidam que sunt actuum. .vi. capitulo. et illud. Cum esset stephanus. actuum .vij. capitulo. Secundum martirium est voluntate et non opere quale fuit martirium beati iohannis euangeliste. qui martir fuit sicut patet in illa antiphona. In feruentis olei dolium missus iohannes apostolus diuina se protegente

gracia illesus exiuit. vt sic non senserat carnis
estum quia virgo fuit mente et corpore. sic nec
estum feruentis olei sensit. In natali autem eius
canitur in quibusdam locis vna missa in exor-
dio lucis. ad notandum qd ipse accepto lumine
hulus mundi. sacrificium vir ginitatis semper
obtulit deo. quia enim non poterat habere vigi-
liam propter festum beati stephani. statutum
fuit. vt duas missas haberet. In missa de bea-
to iohanne epistola. Qui timet deum ecclesia-
stici. xv. capitulo. Euangelium est. Dixit
ihesus petro. iohannis ultimo capitulo. et can-
tatur alleluia. Valde etcetera. et quod ibi dici-
tur. Qui supra pectus domini etcetera. sumit-
tur iohannis ultimo capitulo. Inroitus est.
In medio ecclesie. ecclesiastici. xv. capitulo.
Et responsum. Exijt sermo et cetera iohan-
nis ultimo capitulo. Item alleluia. Hic est di-
scipulus. iohannis ultimo capitulo. Com-
municio. Exijt sermo. que est ibidem. Dicitur eci-
am ab horis capitulum. Cibavit. ecclesiastici.
xv. capitulo et illud. Benedictus deus et pater
ephe. i. capitulo et illud. Qui timet dominum
ecclesiastici. xv. capitulo. Et nota qd beatus
iohannes euangelista. in festo beati iohannis
baptiste obiit. Sed quia non poterat tunc eius
festum fieri. translatum est ad tertium diem na-
talis domini. et omnes comites suos habet spō-
sus. vt premissum est. et festum beati iohannis
baptiste in suo die remansit. nec mirum quia di-
es illa ab angelo gaudio natiuitatis precurso-
ris autem nuncata fuit. Nec est dogmatizan-
dum. quod euangelista baptiste tanquam ma-
iori cesserit pro eo quod legitur. Inter natos
mulierum non surrexit maior iohanne baptista
Nam non debet esse de ipsorum maiestate di-
sputandum. diuinitus est ostensum. Cum enim
duo magistri quorum vnus baptistam alter p-
ferebat euangelista solennem ad hoc indixisset
disputationem. et quilibet valde sollicite inue-
stigasset auctoritates et rationes efficaces. qui-
bus suum iohannem preferre posset tandem die
disputationis adueniente quilibet sanctorum e-
mulatori suo apparuit dicens. Bene concordēs
sumus in celis de nobis nō disputetis in terris
Tunc illi sibi adinuicem et omni populo visio-
nem publicauerunt. et dominum benedixerunt
Vel ideo fuit ad tertium diem post domini nati-
uitatem translatum quia forte illa die dedica-
ta est ei basilica. vel quia forte ea die rebijt de
patmos insula vel insulatus est. fuit enim pa-
triarcha ephe. i. A iunt quidam. quod beatus
iohannes cum post celebratam missam descen-
disset in tumulum euauit ab oculis circūstan-
cium. et cum terra ibi statuerat de profundo ab-
dunt eum viuere. et terram eius anxilitu scatu-
rire. Alij in celum translatum. Igitur par-
tem ex euangelio. partem ex eius tribulatione
hodierna copulat historia in cuius ultimo respō-
sorio scz. In medio ecclesie qd sumitur de libro

220

sapientie. in quo agitur de spiritu intellectus
neuma iubatur. quia per spiritum intellectus
fuit de ineffabili verbo scilicet de deo vero locu-
tus. Tertium martirium est opere et non vo-
luntate. quale fuit martirium innocentum qd
sicut tertium locum optinet in dignitate. ita et
inter festa martirum. Sed quare festum in-
nocentum celebratur ante festum stelle id est
epiphanie. cum mortui fuerunt post apparitō-
stelle. quando scz herodes vidit qd illusus esset
a magis. Respondetur quo herodes auditis ru-
moribus de christo nato. turbatus est valde. ti-
mens omittere regnum vnde cogitauit facere
interfici omnes pueros. et sic christus non eua-
deret. sed fuit impeditus tunc. quomā augustus
cesar mandauit ei. qd ab eum veniret. aristo-
tolo et alexandro filijs ipsius herodis respon-
surus coram eo. Et quia non fuit ausus non ire
fuit. postmodum vero reuersus anno reuoluto
quarto die post natale domini fecit omnes pue-
ros interfici. a biato id est biennio et infra.
Biatus enim grece dicitur latine biennium.
Queritur quare in festiuitate innocetium in
missa. Gloria in excelsis deo et alleluia et alia
cantica leticie non cantantur. Dicunt magistri
ideo quia mortui sunt ante domini passionem et
sic ad inferos descenderunt. Sed pari ratione et
in festo beati iohannis baptiste subteritur de be-
rent. dicendum est. qd hoc ideo contingit quia
auctor officij. voluit nos coniungi in hac festi-
uitate animas deuotarum mulierum de morte
innocetium plangentium et dolentium. vnde
causa tristitie earum illa dimittimus. et ideo le-
gitur propheta. itere. xxxi. capitulo de inno-
centibus. Vox in rama audita est. que ab litera
de beniaminis exponitur. qui interfecti sunt pro-
pter uxorem leui. quam oppresserant et rachel
fuit mater beniamin. vel per rachel que inter-
pretatur ouis. vel vitens intelligitur ecclesia
que plorat filios suos scilicet triplices. Primi
sunt martires considerans eos esse sibi subtra-
ctos et non vult consolari in presēti. sed omnes
consolationem transfert in futurum. quia non
sunt scilicet presentes. Secundos filios lu-
get ecclesia. quia vere ab partum veniūt in qui-
bus patitur abortum. Tercij vero sunt. qui
sunt renati in baptismo erant. sed per peccata re-
trocedunt. hos et illos lugēt etiam quia non
sunt. id est quia damnati sunt. et ideo quia lugēt
ecclesia cantica leticie subteritur. Potest
esse et alia ratio. nam cantica leticie proprie post
victoriam cantari debent. Vnde ezechie dictum
est. Dispone domui tue. etcetera. quia post vi-
ctoriam habitam. non cecinit cantica leticie sed
innocentes non habuerunt victoriam. non em̄
victoria vbi pugna non est. Media ratio est.
quidam tamen pro alleluia cantant in missa.
Laus tibi alij. Citemus epa. Et dicitur epi-
stola. Vbi supra montem. apocalipsi. teclmo
quarto. Et euangelium. Angelus domini